

Jonge Utrechters aan zet in 2025!

Bijlage bij Statenvoorstel UTSP-1733841646-3343

In aanloop naar het Statenvoorstel 'Jong Utrecht aan Zet!' is op verschillende momenten en op verschillende manieren inzicht verschaft in het perspectief van Jonge Utrechters. Wat zijn hun ideeën en waar liggen hun behoeftes? En wat voor soort thema's zijn voor hen van belang? En op welke wijze willen zij betrokken worden bij onze provincie? In deze bijlage zijn die perspectieven opgenomen.

Vier de toekomst!

Provincie
Utrecht

1. Scholieren voortgezet onderwijs Model European Parliament 7-10 januari 2025

In aanloop naar dit Statenvoorstel waren we aanwezig bij de provinciale ronde van het Model European Parliament op het Provinciehuis (7-10 januari 2025). Het Model European Parliament (MEP) is een simulatie van het Europees Parlement voor Europese scholieren. Daarmee biedt het MEP jongeren uit de hoogste klassen van het voortgezet onderwijs de mogelijkheid ervaring op te doen met het bedenken van oplossingen voor grensoverschrijdende problemen binnen de Europese Unie. We mochten observeren bij de Commissie Constitutionele Zaken (AFCO), waarin werd vergaderd over het versterken van de representativiteit van de Europese Unie, wat door, bijvoorbeeld maar niet uitsluitend, een opkomstplicht bij verkiezingen kan worden gerealiseerd.

Enkele observaties waar we als provincie zijnde lessen uit kunnen trekken die we kunnen meenemen bij het duurzaam betrekken van jongeren bij de provincie zijn:

1. Vergroten van kennis. Scholieren gaven aan dat een gebrek aan kennis van de overheid en gebrek aan kennis van de impact van de beleidsontwikkeling en -uitvoering op het dagelijks leven van inwoners, de betrokkenheid van inwoners bij de overheid verlaagt. Een combinatie van educatie of bewustwordingscampagnes met entertainment werden genoemd als oplossingen voor het vergroten van kennis en betrokkenheid van inwoners.
2. Communicatie moet aansluiten bij de belevingswereld van de doelgroep. Ook het kanaal wat gebruikt wordt, moet aansluiten bij de doelgroep. Daarbij gaven scholieren aan dat makkelijkere communicatie over direct beleid waar een overheidsinstantie uitvoering aan geeft en wat de impact daarvan op (de lange termijn van) het dagelijks leven van haar inwoners is, van belang is. Bijvoorbeeld via een makkelijke taal journaal.
3. Praktische barrières wegnemen. Denk hierbij aan het derde onderdeel van de sociale bril: inclusiviteit. Ook meer vindplaatsgericht te werk gaan werd genoemd als mogelijke oplossing voor praktische barrières. Een voorbeeld in het kader van het MEP wat werd genoemd was een 'stembus': een bus waar inwoners in kunnen stemmen die fysiek langs inwoners rijdt die bijvoorbeeld vanwege ziekte niet naar een stemlokaal kunnen gaan, maar die toch graag zelf hun stem uitbrengen.
4. Investeren in persoonlijke ontwikkeling. Bij het MEP stappen leerlingen zelf in de schoenen van Europarlementariërs. Scholieren vertegenwoordigen een land, zijn zelf voorzitter van de commissies en bij het plenaire debat of nemen bijvoorbeeld de rol van journalist op zich. De scholieren deden dit op hun eigen wijze en pakten de rollen serieus, enthousiast en gemotiveerd op. Deze observatie leert dat als je jongeren in hun eigen kracht zet, zij intrinsiek gemotiveerd zijn om hier serieus mee om te gaan.

2. Nationale Jeugdraad (NJR) 14 januari 2025

In aanloop naar dit Statenvoorstel is de Nationale Jeugdraad geraadpleegd. Hierin is gesproken met de regiocoördinator Midden-Nederland van de NJR, projectleider van het initiatief Local Collective en een manager van de NJR. Zij hebben meegedacht in het vertalen van de bouwstenen naar drie punten die zijn opgenomen in het voorstel waarmee we jongeren kunnen betrekken bij de provincie en blijven graag betrokken bij het vervolg.

De bouwstenen voor betekenisvolle jongerenparticipatie van de NJR zijn:

1. Oriëntatie: oog voor op welke wijze jongerenparticipatietrajecten tot stand komen. In deze fase denk je als beleidsmaker na over de meerwaarde voor jongeren om met jou samen te werken.
2. Motivatie: oog voor de intrinsieke motivatie van de doelgroep(en) die je wilt betrekken in je participatietraject.
3. Bereiken & Betrekken: jongeren bereiken is stap één, maar om ze vervolgens intrinsiek gemotiveerd te houden is het betrekken van jongeren een belangrijke voorwaarde om niet te vergeten.
4. Talentontwikkeling: ruimte voor jongeren om te ervaren waar hun sterke punten liggen, kennis te laten maken met de inhoud van het thema waar ze mee aan de slag gaan, maar vooral ook ruimte creëren waarin jongeren kunnen oefenen, ontdekken en ontwikkelen is van belang bij de vierde bouwsteen.
5. Binden & Boeien: om jongeren te betrekken is 'omdenken' soms nodig. Investeer in het gevoel van eigenaarschap van jongeren en wandel buiten de gebaande paden van de systeemwereld.
6. Terugkoppelen & Voortbouwen: alle bouwstenen vallen of staan met een goede terugkoppeling. Wat wordt er wel met de opbrengst van het participatietraject gedaan? En waarom wordt er met bepaalde opbrengst iets niet gedaan?

Meer informatie over de bouwstenen is te vinden op [de site van de NJR](#).

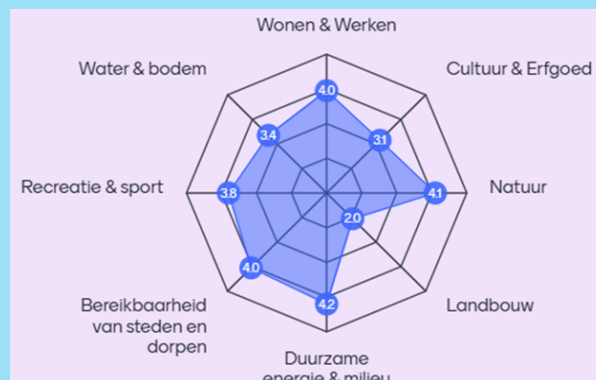
3. Scholieren voortgezet onderwijs Utrechts Stedelijk Gymnasium 14 februari 2025

Op 14 februari is daarnaast een dialoog aangegaan met middelbare scholieren op het Utrechts Stedelijk Gymnasium. In het gesprek met scholieren uit de vijfde klas die het vak maatschappijleer volgen zijn de uitgangspunten voor het duurzaam betrekken van jongeren gehanteerd. Ze hebben kennisgemaakt met de provincie, onze opgaven en hoe zij zelf impact kunnen maken. Aan de hand van een informatieve, maar vooral interactieve, presentatie is het gesprek aangegaan met de scholieren of en hoe zij betrokken willen worden bij onze provincie. De uitkomsten staan hieronder.

Alvorens we hebben toegelicht hoe wij als provincie werken en aan wat voor soort opgaven we werken, vroegen we de leerlingen welke woorden er bij hen opkwamen als wij zeggen jongeren graag te willen betrekken bij het maken en uitvoeren van beleid. De volgende Wordcloud kwam daaruit voort:

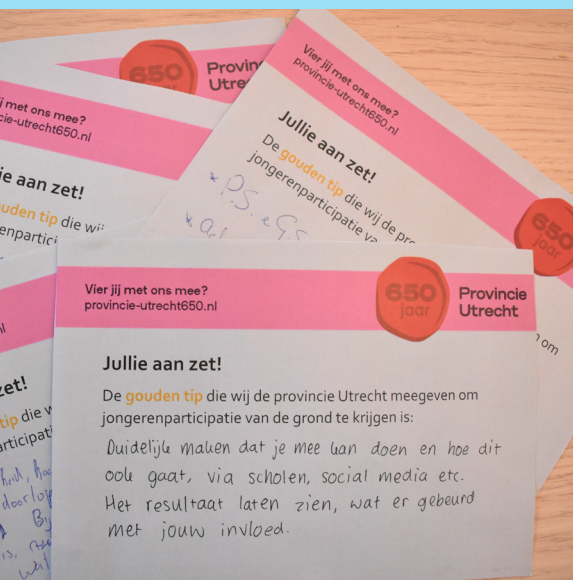
"Welke 3 woorden komen er bij je op als ik zeg dat de provincie jullie als jongeren graag wil betrekken bij het maken en uitvoeren van beleid?"

"Welk onderwerp vind jij belangrijk, waarbij je vindt dat de provincie een belangrijke rol moet pakken?"

Vervolgens hebben scholieren antwoord gegeven op de volgende drie vragen:

- Hoe zou jij betrokken willen worden als je mee mag praten bij de onderwerpen waar wij ons als provincie mee bezig houden?
- Wat zou voor jou totaal niet werken als we jou willen betrekken bij de provincie?
- Hoe zou je jongeren die minder interesse hebben in de politiek enthousiast kunnen krijgen om te participeren?

Naar aanleiding van bovenstaande vragen hebben de vijfde klas scholieren en de docent Maatschappijleer van het Utrechts Stedelijk Gymnasium gouden tips voor de provincie Utrecht geformuleerd om jongerenparticipatie van de grond te krijgen:

1. Kennis van (de opgaven van) de provincie vergroten: laten zien wat voor concreet effect onze opgaven hebben op het dagelijks leven van jongeren.

"Door te laten zien wat voor invloed participatie heeft op de maatschappij of ons dagelijks leven krijg je jongeren die minder interesse hebben in de politiek enthousiast om te participeren."

2. Kennis van en communicatie over impact maken: op welke manieren kunnen jongeren bijdragen en wat levert hun bijdrage uiteindelijk op? Wat is de impact van participatie op hun dagelijks leven? Als jongeren écht kunnen participeren en hun input écht wat oplevert, dan volgen er meer (meer jongeren die dan erover gaan nadenken en willen meedenken en -doen). Betrek jongeren in het hele participatieproces, dus koppel niet alleen aan het einde van een participatietraject terug, maar hou ze op de hoogte in het hele proces: vanaf de start tot het uiteindelijke resultaat, maar ook daartussenin.

"Duidelijk maken dat je mee kan doen en hoe dit dan ook gaat, via scholen, sociale media etc. Het resultaat laten zien, wat er gebeurt met jouw invloed."

"Duidelijkheid, hoe je concreet kan participeren en welke stappen je moet doorlopen. Ook duidelijkheid over wat ermee gedaan wordt. Bij voorlichting aangeven waarvoor participatie nodig is, niet dat je ook nog 'onderzoek' moet doen, voordat je weet waar je echt aan bijdraagt."

3. Vrijblijvendheid: tijd is belangrijk. Jongeren hebben drukke levens door een combinatie van school, sociale activiteiten, bijbaantjes en sport. Jongeren zitten er niet op te wachten om structureel ergens aan vast te zitten.

"Jongeren zijn eerder geneigd om mee te doen als het ze weinig tijd kost. Als het bijvoorbeeld gaat om een vragenlijst van maximaal 10-15 minuten denken wij dat de deelname erg hoog zal zijn. Zeker als het tijdens school kan, dan voelt het namelijk niet alsof het tijd kost."

4. Praktische barrières wegnemen: jongeren zitten er niet op te wachten om extra tijd vrij te maken om naar ons te komen. We moeten vooral vindplaatsgericht te werk gaan: samenwerken met scholen en scholieren actief daar opzoeken.

"Voor mij zou het niet werken als ik ergens heen zou moeten om te participeren op een verdere afstand."

5. Praat over onderwerpen die zij belangrijk en interessant vinden.

"Mij krijg je enthousiast om te participeren door te praten over onderwerpen die jongeren belangrijk vinden."

6. Waardering: jongeren willen graag meepraten over hun toekomst. Het is belangrijk voor jongeren om zich gehoord te voelen.

"Mij krijg je enthousiast om te participeren als ik het gevoel heb dat ik echt mijn toekomst kan beïnvloeden."

7. Maak participatie leuk! Door bijvoorbeeld een spelelement aan een participatietraject te hangen en er een prijs aan te hangen.

"Organiseer een meet en greet met de commissaris van de Koning!"

Benieuwd naar alle input die we hebben opgehaald bij het Utrechts Stedelijk Gymnasium? Kijk dan onderaan dit document.

4. Jong Utrecht aan Zet! – Viering Stichtse Landbrief Februari-april 2025

Daarnaast loopt het traject 'Jong Utrecht aan Zet!'. Dit jongerenparticipatietraject in aanloop naar de Viering Stichtse Landbrief wordt begeleid door het creatief bureau de Kiesmannen. Het resultaat van het traject jongerenparticipatie is driedelig:

1. Bijdrage aan versterking van actief burgerschap jongeren.
2. Input bij jongeren ophalen bij de actualisatie van de provinciale Omgevingsvisie.
3. Input ophalen voor het betrekken van jongeren bij onze provincie die aansluit bij hun leefwereld.

In dit traject worden vijf grootschalige participatiedagen (februari/maart/april 2025) georganiseerd op vijf verschillende locaties in de provincie Utrecht, om per keer +/- 100 Utrechtse jongeren op MBO, HBO en WO-instellingen actief te betrekken bij de toekomst van de provincie. Het biedt een kans voor beleidsmakers en politici om input op te halen bij jongeren en een brug te slaan tussen jonge inwoners en politiek. Jongeren gaan aan de slag met het thema Democratie en Inspraak. Daarnaast gaan ze met inhoudelijke thema's aan de slag, waarvan de opbrengst wordt meegenomen bij de wijziging van de Omgevingsvisie. In totaal wordt per participatiedag een provinciaal thema geanalyseerd en wordt door de jongeren, met behulp van deskundigen, een advies geformuleerd.

Planning van de participatiedagen:

1. 28 februari 13:00-17:00 uur. Thema: Democratie & Inspraak (Universiteit Utrecht, locatie: Foyer/Statenzaal Provinciehuis)
2. 10 maart 09:00-13:00 uur. Thema: Landbouw & Biodiversiteit (Grafisch Lyceum Utrecht, locatie: Vondellaan 178, Utrecht)
3. 26 maart 09:00-13:00 uur. Thema: Wonen & Geldzaken (MBO Rijnland, locatie: Polanerbaan 15, Woerden)
4. 9 april 12:00-16:00 uur. Thema: Milieu & Leefomgeving (Nimeto, locatie: Smijerslaan 2, Utrecht)

Er wordt daarnaast nog één participatiedag gepland. Dit zal hoogstwaarschijnlijk met de Hogeschool Utrecht zijn.

Op 16 april worden de adviezen, in samenwerking met de studenten van Het Bureau van het Grafisch Lyceum Utrecht gepresenteerd tijdens een bijeenkomst voor Provinciale Staten. De overhandiging van de resultaten door jongeren aan Statenleden zal plaatsvinden op 17 mei 2025 in samenwerking met studenten die hebben bijgedragen aan de verslaglegging.

Voor dit Statenvoorstel is de opbrengst van de eerste participatiedag (28 februari, met als thema Democratie en Inspraak) meegenomen. De opbrengst van de andere dagen wordt meegenomen bij de wijziging van de Omgevingsvisie en in de voorbereiding op de pilot die in Q1 2026 zal plaatsvinden, als vervolg op dit traject.

Opbrengst 28 februari – Universiteit Utrecht, Democratie & Inspraak

Met ongeveer 70/80 studenten van de Universiteit Utrecht zijn we in gesprek gegaan over de thema's Democratie & Inspraak. Het waren overwegend studenten van het Honoursprogramma Constitutioneel Recht. Studenten zijn in groepen van 8 uiteengegaan en zijn aan de slag gegaan met de vraag hoe wij als provincie jongeren beter kunnen betrekken. Zij hebben eerst problemen geformuleerd waarom jongeren nu niet goed betrokken zijn bij de provincie. Aan de hand van clustering kunnen we zes problemen identificeren:

1. Onbekendheid en onzichtbaarheid: weinig onderwijs over wat de provincie is en doet. "Er wordt nooit gemeld waar de provincie mee bezig is".
2. Desinteresse en kennisgebrek: provinciale sociale media is "te boomerig" en de provincie is te complex en saai.
3. Takenpakket: taken van de provincie raken jongeren, maar dat voelt niet zo.
4. Probleemkloof en representatie: uitdagingen van jongeren zijn niet goed in beeld. Jongeren voelen zich niet gehoord door ouderen (en dus de provinciale politiek).
5. Drempels en toegankelijkheid: politici zijn "ook maar gewoon mensen", maar toch voelt het anders. Er is geen "oefenruimte" voor democratische vaardigheden.
6. Politieke factor: ook jongeren kunnen soms wantrouwen in de politiek hebben.

Vervolgens hebben zij op basis van hun eigen geformuleerde en geselecteerde problemen per groep oplossingen bedacht.

Winnende idee – Jongerenpanel mét adviesrecht

Probleemformulering: er is te weinig oefenruimte beschikbaar voor jongeren om democratische vaardigheden op te doen (door kleiner worden van maatschappelijk middenveld).

Doelgroep: jongeren van 12-25 jaar van verschillende opleidingsniveaus

Oplossing: representatief jongerenpanel voor grotere vraagstukken

Titel van oplossing: Jongerenpanel met adviesrecht: Voor grotere vraagstukken met impact op de toekomst een representatief jongerenpanel inrichten met adviesrecht.

- Met loting en verdeling over opleidingstypen en leeftijd
- Met vergoeding voor deelname
- Soort medezeggenschap

Er is afgesproken om met de winnende groep studenten in ieder geval nog een vervolgesprek aan te gaan om te kijken hoe we dit mogelijk kunnen inrichten (eventueel in de pilot die in 2026 start).

Provincie
Utrecht

Andere oplossingen

Daarnaast zijn er tijdens de bijeenkomst op 28 februari ook andere oplossingen aangedragen. Er werd meerdere keren geopperd om via sociale media, fysieke promotie en lesprogramma's op scholen de bekendheid van de provincie te vergroten, meet & greets met statenleden te plannen of lesopdrachten voor de provincie te organiseren. Ook was een idee om participatie bij de provincie verplicht te maken. Participatie voor studiepunten! Als ideeën hierbij werden meeloopmiddagen met Statenleden, debatrondes (vergelijkbaar met Model European Parliament of Lagerhuisdebat) en excursies in de provincie genoemd. Andere aansprekende ideeën waren het creëren van studenten- of bijbanen bij de provincie en helpen bij het mogelijk maken van jongereninitiatieven in de provincie.

